

Qrotesk ~ A Qotik Epik

GE Graven tərəfindən

X Fəsil

Cəhənnəm və Tarix artıq qüdrətli Babilin uzun müddətdir bəlaya saldığı günahlar qədər bir-biri ilə əlaqəli idi . 1331-ci ildə baş verən hadisədə Mərkəzi Çində təcrid olunmuş bir məbəd partladı və ən qorunan sirrindən ölü bir quş Lüsifaelin mesajını bütün ölkələrə yaydı. On yeddi il ərzində çürümənin qoxusu Monqolustan Krallığı üzərində ilahi və bədxassəli bir xəstəlik kimi yayıldı - Qara Ölüm Şeytanın Xəstəliyi idi . Qitənin mərkəzindən yayılan Lüsifaelin ölümcül qarışığı geniş Asiya Krallığını pozmağa davam etdi və 1347-ci ilə qədər ölüm və xəstəlik dalğası onun ən cənub sahillərinə yayılaraq Qara dənizə çatdı.

və onun yeni yaranmış Genuya liman şəhəri Kaffa.

Qara dəniz - Kaffa - 1347-ci ilin oktyabr ayı

Genuyalıların Uzaq Şərqə və Krıma gedən su ticarət yolunu kəşf etməsindən sonra, Asiya dəniz limanı olan Kaffa , Monqolustanın İpək Yolundan nadir və qiymətsiz mallar toplayan və onları Avropanın müxtəlif krallıqlarına göndərən Genuyalı tacirlər üçün çiçəklənən bir keçidə çevrilmişdi . Lakin, 1347-ci ilin sonlarında İpək Yolu özünün həvəsli Genuyalı tacirlərinə tamamilə fərqli bir hədiyyə təqdim etdi: Bubonik Taun.

Divarlarla əhatə olunmuş Kaffa şəhəri dərhal qapılarını bağladı və özünü daha çox infeksiyadan qorudu, çünki başqa yerlərdə monqolların sayı azalmadan minlərlə nəfərə çatdı. Genuyalı sənətkarların pis xəbəri xəstəlik qədər sürətlə yayıldı - Qərbin əcnəbilərinin " bütün lənətlərin anası " nı atmaq üçün "pis xristian sehlərindən" istifadə etdikləri xəbəri. Monqolustan üzərində. Beləliklə, sağ qalan sərkərdələr birləşərək monqol tatarlarından ibarət bir ordu yaratdılar və onlar istehkam şəhərə hücum edərək müstəmləkə vəhşisini dənizə, yəni oradan gəldiyi yerə qovmağa çalışdılar . Buna baxmayaraq, bacarıqlı arbaletçilərin, nizəçilərin və üstün strategiyaların müdafiə sıraları ilə Kaffa Krım ərazisinə iddiasını davam etdirdi.

Bir vaxtlar sakit kənd yavaş-yavaş dəyişmişdi: payız yarpaqlarının və quşların nəğməsinin kəskin qoxusu qırılmaz meşələrdən yayılırdısa, hava indi səsləri və Artan münəqişənin qoxusu - donmuş yerdəki dırnaqların gurultusu - dəri, tərini, tullantı və qalmış çürümənin - uzaqdan qışqırıqların və üfürülən heyvanların qoxusu. Əvvəlcə nadir hallarda baş verən şəhərə hücumlar kampaniya inkişaf etdikcə daha mütəşəkkil və şiddətli hala gəldi. Buna baxmayaraq, Genuyalılar monqolları üç ağır ay ərzində - ta ki, tatarlar Kaffanın qalalarını qisasçı, hücumçu, qışqıran və ən şərəfli monqolların dalğası ilə aşındırana qədər uzaqda saxladılar . 1347-ci ilin yazında, hava istiləşəndə və albalı yetişəndə Çiçəklər açdı, Genuyalıların qanı öz şəhər divarlarından süzüldü. Azuqə və qabiliyyətli bədən çatışmazlığı ilə qalan sakinlər zahirən qaçılmaz nəticə ilə - tatarların şəhəri ələ keçirmək üzrə olduğu ilə barışdılar .

Lakin tatarlar taleyin qeyri-adi və bəlkə də ilahi qəsdən yaratdığı bir dönüşlə döyüşün gedişatı dəyişdi. Küləklər əsdi və Lüsifaelin qızgın nəfəsi, taun tatar xəzinələrinin sıralarına nüfuz etdikcə, təzyiqli orduların üzərinə əsdi . Cəmi bir neçə gün ərzində bütün kənd çürümüş monqolların yığınlarının çürüməsi ilə doldu və hər tərəfə irinli insan ətinin tüstüləri havanı xarab etdi . Təəssüf hissi keçirən tatar lordları, bütün legionların şişmiş, qaralmış və xəstəlikdən məhv olmuş şəkildə məhv olduqları zaman böyük saylarının azaldığını gördülər .

Tatarların yeni zəifləmiş vəziyyətlərindən utanaraq sarsılması təəccüblü deyildi - onlar mədəni və dini qayğılarına ən yüksək hörmətlə yanaşırdılar; həyat itkisi qorxusundan daha böyük bir şərəflə ehtiram göstərirdilər. Əsrlər boyu davam edən sarsılmaz təlqinlərlə vurğulanan bu cür sərt sosial anlayışlardan əsasən kor olan monqol döyüşçüləri yalnız bir həyat tərzini qiymətləndirir və yalnız bir ölüm tərzini qəbul edirdilər . Monqollar üçün həyat və ölüm qara və ağ idi, ləyaqət və şərəfsizlik məsələlərində heç bir qarışıqlıq yox idi . Onlar üçün döyüşdə ölüm şərəfli idi, xəstəlikdən ölüm bütün ailələrini rüsvay edən və əbədi olaraq onların xatirəsini əbədi olaraq əbədləşdirən ölümdən fərqli olaraq

natəmiz nəsil damğası ilə sağ qalanlar.

Monqolların çoxu qızdırmadan dəli oldular və ən şərəfli birliyini nümayiş etdirmək üçün əziyyət çəktilər. Ölümdən sonra onlar Kaffanın divarlarına kütləvi intihar basqınları ilə hücum etdilər. Döyüşmək üçün çox zəif olan sərgərdanlar büdrəyərək irəli çıxdılar və səddlərin qarşısında mərasim bədbəxtləri və ləyaqət dilənçiləri kimi dayandılar, əzablarını sakitləşdirmək və ailələrini qaçılmaz və şərəfsiz fərqlərdən xilas etmək üçün mehriban bir Genuyalı arbaletə can atırdılar. Bəlkə də, gizli bir qurtuluş yolu ilə tatar döyüşçüləri şəhərin istehkamlarının təməlinə atıldılar, üstünlüklərini milçəklərlə dolu ətin daim böyüyən pilləkəninə qurban verdilər və monqol yoldaşlarına ən görkəmli qalıqlarına dırmaşmağa və divarlara dırmaşmağa imkan verdilər.

Günlər keçdikcə — günəş axşam səmasının arxasına çəkildə və sahil küləkləri dənizə doğru əsəndə — Genuyalı kolonistlər minlərlə insanın kəskin qoxusunun içində boğuldular. tatarlar acıyordu. Buna baxmayaraq, onlar şəhərlərini qoruyub saxlayaraq vəbanın monqol kütlələrinin iradəsini öldürəcəyinə dua edirdilər . Sayı və istehkamları bir kənara qoysaq, zaman heç bir ordu üçün müttəfiq deyildi, çünki genuyalılar da vəba yeni cəlb olunmuş tatar döyüşçülərini məhv etdiyi kimi ehtiyatlarını da sürətlə tükəndirirdilər . Beləliklə, hər iki ordu tamamilə çıxılmaz vəziyyətə düşmüş kimi görünə bilirdi .

Lakin, Tarixin yaxşı bildiyi kimi, Müharibə Sənətinin hər tətbiqində İnsan sadəcə birdəfəlik istifadə edilən bir piyada idi. Axı Müharibə Sənəti dünyəvi məqsədlə deyildi - bu , Cəhənnəmin qurulmasından əvvəl, səmavi Mələklər legionları dünyəvi qardaşlarına və bacılarına qarşı silahlandıqda , yəni Onluq Başçıları ilə birlikdə Mühafizəçilərə qarşı silahlandıqda , tamamilə ilahi bir ixtira idi. Xüsusilə bir Mələk Bacısı müharibənin məqsədini bilirdi. Mələk Apollon kimi, Lucifael də Allahın ən önəmli və sevimli Mələklərindən biri idi və Müharibə və Fəth Sənəti də daxil olmaqla, Onun Böyük Dizaynının əksəriyyətindən xəbərdar idi . Lakin Apollonun süqutundan dərhal sonra Lütfdən bir qədər zərif şəkildə düşməsindən fərqli olaraq, Lucifael yaradılış və məhv haqqında kəskin biliklərindən istifadə edərək İnsana təsir göstərdi, Ona qardaşlarına qarşı getdikcə daha təsirli müharibələr aparmaq üçün yeni alətlər və strategiyalar təqdim etdi - top, uzun yay və zirehdələn ox yalnız onun pis məsləhətlərinin gizli pıçıltıları ilə hazırlanmış ən son məhvetmə vasitələri idi . İndi o, təzə sirləri pıçıldaırdı və bir daha müharibə sənəti Lüsifaelin ölümcül yeni konsepsiyasını da əhatə etmək üçün təkamül etmişdi. O, pis pıçıldaşmaları ilə ölməkdə olan tatar lordlarının qulaqlarını yoluxdurduqda, onlar öyrəndilər ki, onun insan məhvinin olduqca iyrənc strategiyası: mikrob müharibəsi.

Genuyalıları qovmaq əzmində olan və Lusifaelin yeni vəhyləri ilə Lordlar

ən böyük on üç katapultdan ibarət donanmanı çağırdı və ordularına atmağı əmr etdi həlak olmuş yoldaşlarının çirklənmiş cəsədlərini qapalı şəhərin mərkəzinə apardılar. Kaffanın divarları boyunca bərabər şəkildə səpələnmiş ölüm maşınları heç vaxt dayanmırdı. Gecə-gündüz, fasiləsiz olaraq , vəba xəstəliyinə tutulmuş monqolların tükənməz ehtiyatı Genuya şəhərinə yağırdı , damları aşırır və xəbərsiz keçənləri əzirdi. Belə bir allahsız çatdırılma sürəti ilə kolonistlər cəsədləri tatarlar divarların üstündən atdıqları qədər tez yandıra bilmirdilər. Yanan saç və dərinin dəhşətli qoxusu çürümüş ətin mövcud qoxusu ilə qarışaraq qapalı yaşayış məntəqəsini boğucu bir üfunətlə doldurdu. Cəhənnəm Kaffanı bürüdü. Albalı ağacının ən yüksək budağının başında tək bir qarğa iki dəfə - və yenə də - uladı.

Mühasirəyə alınmış və demək olar ki, bütün ehtiyatları tükənmiş Kaffa, ən böyük on üç dəniz gəmisindən ibarət donanmanı hazırlayaraq onları tez yola düşmək üçün təchiz etdi. Genuyalı dənizçilər, əsgərlər və tacirlər şəhərin xəzinələrini əllərindən aldılar, gəmi anbarlarını qiymətsiz olan hər şeylə doldurdular: qızıl və gümüş; Asiya yeşimi və sənətkarlıqla hazırlanmış daş məmulatları; aşılınmış dərilər və bükülmüş xəzlar; kobud daşlar və nadir zinət əşyaları; və ədviyyat və ətriyyat çəlləkləri. Donanmanın gövdələrini tamamilə yüklədikdən sonra , şəhərin taxta konstruksiyalarından taxtaları soyub çıxardılar və qalan əlavə yükü yerləşdirmək üçün gəmilərin göyərtələrini daha hündür divarlarla əhatə etdilər . Şəhər ən qiymətli sərvətlərindən məhrum edildikdən sonra, on iki gəmi qaranlıq pərdəsi altında limandan çıxdı. On üçüncü qoşun geridə qaldı. Şəhəri tamamilə yandıraraq, geri çəkilən orduya çatarkən ardınca alovlanan binaların gurultulu cəhənnəmini buraxdılar.

“Santa Godeberta” on üç dişli gəminin ən böyüyü və ən dənizə yararlı gəmisi idi. Onun nəhəng sütunlu tirləri ikiqat möhkəmləndirilmiş klinker taxta gövdəni əhatə edirdi və hündür dirək, dayaq və yelkənlə ağır donanmasını Genuyaya müşayiət edirdi. O vaxtdan bəri onun heyəti göyərtəsini Kaffa binalarından götürülmüş taxtalar daxil etmək üçün dəyişdirmişdi ki, bu taxtalar toplarının üzərində hündür bir divar əmələ gətirirdi. Açıq dənizlərə hazırlıq məqsədilə metal qarmaqlar həddindən artıq çoxlu üst yükü bərkitmək üçün iplər torunu lövbərləyirdi.

Okeanla səyahət edən əksər ticarət gəmilərindən daha böyük olan bu gəmi, Genuya gəmi istehsalçılarının ən son konstruksiyası və qüruru idi. Yüklə örtülmüş arxa gəmisinin üzərində U formalı kvartergə dayanırdı. Göyərtəsinin üstündə isə düz gövdəli burnun üzərində uzanan rahat bir burn göyərtəsi var idi. On tonluq Kaffa yükü olmadan belə, o, təxminən 144 ton suyu kənara atdı. Əgər mövcud olsaydı, o, həqiqətən də dəniz heyvanı idi. Lakin o, boş deyildi, qəlsəmələrinə qədər dolu idi, qarnı suda ağır-ağır oturmuş , on iki avarlı qayıq isə okean dalğalarını qucaqlayırdı. Bu, onun Kaffadan Genuyaya cəmi səkkizinci səfəri idi və yenə də onun üçün ən ağır səyahət olacaqdı. Onu çox da üstələmədi.

Layihələndirilmiş tutum, ən kiçik bir bədbəxtlik və ya səhv hesablama onu və iyirmi dörd dənizçini açıq şəkildə okeanın dibinə doğru qışqırmağa məcbur edə bilirdi. Səhər tezdən ulduzların örtüyü altında və dəniz küləyinin davamlı mehində "Santa Godeberta" ağır yüklü donanmasını Qara dənizin sakit səthindən keçirərək evinin qaranlıq üfünə aparırdı .

Onlarla ağır yüklü ticarət gəmisi aşağı su xəttlərində ağır-ağır üzürdü; həddindən artıq gərginləşdirilmiş gövdə taxtaları dəniz spreyi ilə xırıltılı və inildəyirdi; duzlu su və çürük qoxusu xəzinə dolu gövdələrdə qalırdı. Kişilər, qadınlar və uşaqlar hər qarışını örtmüşdülər. Göyərtələri, amma heç bir kəlmə deyildi - gəmidəki bir neçə körpə ağıqlamaq üçün çox zəif idi. Həqiqətən də, Genuyalı kolonistlər uçan tatar cəsədlərindən bütün xəzinələri ilə birlikdə qaçmış və paxıl Asiyalı düşmənlərinə yalnız yanmış torpağı miras qoymuşdular. Lakin qaçışları nə qədər təmiz və asan görünsə də, onlar Mələk müdaxiləsini nəzərə almırdılar - Lüsifaelin tarixdə payı olanda o, onun köklərini əkir, tez-tez gələcəyi acı-şirin keçmişə nəzər salırdı. Genuyalılar Kaffadan təhlükəsiz şəkildə uzaqda lakin onlar Lüsifaelin hiyləgərcəsinə əvvəlcədən hazırladığı dəhşətli taleyindən qaça bilmədilər. Səyahətlərinin cəmi bir neçə günü donanma üzvləri ölümcül xəstələndilər. Sağ qalan dənizçilər ölümlərini gəminin altına atdılar, artan xəstələri isə göyərtələrin altına karantinə aldılar. və gəmilərinin arxasına yaxın idilər. Ölümcül yoluxucu xəstəliyin qarşısını almaq üçün özlərinə kifayət qədər vaxt qazandılar , yoluxmuş insanların xaric etdiyi tullantıları və mayeləri yumaq üçün göyərtəni duzlu su ilə doldurdular . Bu cür tədbirlər düzgün tətbiq olunsaydı, yoldaşlarının gəmilərinin göyərtələrinin altında gizlənən dənizçilərdən daha az infeksiya mənbəyi olduğunu bilmirdilər . Və armada ətrafı əhatə edəndə

İtaliyanın ən cənub ucunda ölənlərin sayı dirilərin sayından təxminən iki dəfə çox idi. Yolda Kaffanı yandıran dənizçilərin gəmisi donanmadan uzaqlaşmış , düz okean üfünə doğru gedərkən məqsədsiz şəkildə sürüşmüşdü. On iki gəmi davamlı üzən tabut kimi irəliləyərək, qısır dənizdən keçir və yalnız onu idarə edirdi .

Genuya limanını görmək arzusu. Lakin ümitsizlik nəhayət Santa Qodebertanın dənizə doğru istiqamətini kəsdi. Uğursuz dənizçilər onun takelajını işlətdiyindən və Genuya hələ də üzmək üçün çox uzaqda olduğundan, o, burnundan və donanmasından ən yaxın Messina dəniz limanına, Siciliyaya tərəf döndü.

Cəmi on iki sürünən ticarət gəmisi, qaçan əhalisi və bir ovuc ölən dənizçi ilə Qara Ölüm Donanması tarixdə sağ qalacaq və Avropa sularında üzən ən ölümcül, təchiz olunmamış armada kimi xatırlanacaq . Və altındakı sulardan...

"Yer üzü," deyərək Lüsifael istehza ilə dedi.

Dağ Ağzı

Batan günəş, gec payız buludlarının arxasında qara və mövsümdənkənar soyuq bir gecənin Fransanın mərkəzində qalmasına səbəb oldu. Ağacın budağı çatladı, it hüddü; lakin başqa heç bir səs sakit və küləksiz gecəni narahat etmədi. Torpağın altında, Dağ Ağzının dərinliklərində, paltarlı bir fiqur dik bir keçiddən yuxarı qalxarkən və mağaraya doğru irəliləyərkən, çiyinin üstünə doldurulmuş su kisəsi asılmışdı. Siluet kisəni mağara divarının yaxınlığından saldı və qəfildən diqqəti azalan oda yönəltdi. Təzə odun və yeni alov, başlığı artıq ip kəmərinə taxılmış Lazarı ortaya çıxardı. Uzun qara saçlar oğlanın çirkli və tutqun üzünü əhatə edirdi, gözləri odun işığında parlayan salfirlər kimi titrəyirdi. Nəfəsinin davamlı dumanından başqa, yalnız göz bəbəklərinin hərəkəti, mübarizə aparən alovun işığında şişib büzülən başqa hərəkətsiz anı göstərirdi.

Lazar bir daşın üstündə oturmuşdu. Əzalarını çoxdan bürümüş əbədi soyuqluğu qovmaq üçün xalatının başlığını üstünə çəkdi, ayaqlarını yanan közlərə söykədi və əllərini yeni parıltıya qarşı isindirdi. Lakin alovlar yüksəldi, Atəş guruldayırdı və Lazarın göz bəbəkləri mavi dairələrə qarşı sancaqlar kimi görünürdü. O, mağaradan gələn bütün soyuqluğu udan cəhənnəm istisindən uzaqlaşdı. Yuxarıda, narıncı rənglər və dəyişkən kölgələr minlərlə yarasanın yapışmış kütləsi üzərində rəqs edirdi; ümumilikdə, onların çoxsaylı gözləri od işığında əks olunurdu və bir-birini təqlid edirdi. Parıldayan ulduzların qaranlıq səması. Tüstü yuxarı qalxaraq mağaranın tavanına dəyirdi. Bir ovuc yarasa uçub mağaranın ətrafında dövrə vurdu. Lazarus başlığını çıxarıb nəfəsindəki dumanı yoxladı, çünki o vaxtdan bəri yoxa çıxmışdı. Sürətlə isinən mağarada daha çox yarasa hərəkət edirdi.

Oğlan ocaqdan çıxarkən yarasalara baxdı və terraslı çıxıntıların nizamsız sıralarına dırmaşdı, mağaranın yuxarı hissələrinə doğru irəliləyərək, dırmaşmağa davam etməzdən əvvəl daha yüksək bir nöqtədən onları yoxlamaq üçün ara-sıra dönüb baxdı. Muncuq kimi qara gözlər dənizi onun yuxarıya doğru davamlı irəliləməsini diqqətlə izləyirdi; lakin yarasalar əvvəlcə düşündüyü kimi qaçmadılar. Bunun əvəzinə, onlar tavana söykənmədilər, görünür, Lazara da, Lazara da maraqlı göstərildilər. Oğlan özünü ən yüksək çıxıntının başına çəkdi. Ayağa qalxıb çoxsaylı baxan gözləri olan mağaranın damını yoxlayarkən paltarını düzəltdi.

“İsinmisən?” deyə ucadan soruşdu. “Mənə öyrədərsənmi?” Oğlanın qəfil səsi çuxurdan keçdi və bir neçə yarasa yuvalarından düşərək mağaranın ətrafında dövrə vuran digər yarasalara qoşuldu. Daha çox yarasa da onun ardınca gəldi və mağarada qanad çalan səslər eşidildi.

Ümumilikdə, sanki onlar növbə ilə koloniyaya layiq olduqlarını nümayiş etdirirdilər, kütlələr isə son nümayişçinin hava qabiliyyətlərini hesablamaq üçün səmavi hakimlər kimi dayanırdılar. Hətta mühakimə olunmasalar belə , Lazar uçağı seçənləri mütləq diqqətlə izləyirdi.

Nəhayət, oğlan soyundu. Çəpərdə möhkəm dayanaraq, yalnız bel örtüyü və ayaq əlcəkləri ilə heç nəyə əyilmədi. Öz möhtəşəm yarasa bənşər qanadları açılıb açılmışdı və onlarla birlikdə kiçik müəllimlərinin qanad hərəkətlərini təqlid edirdi. Hər yarasa fərqli olsa da , Lazarus uçuş zamanı qanad hərəkətlərinin digərləri ilə eyni olduğunu fərq etdi - qanadlar qalxarkən yumruqlanıb çırpılır, qanadlar qəfil yavaşlama ilə sərt və açılır və qanadlar tez bir zamanda dalmaq üçün yığılırdı. Gözləri parıldayırdı; qanadları havada parıldayırdı; metodologiyani - yarasa uçuşu sənətində açıq şəkildə nümayiş etdirilən bir çox forma və zəruri metodları düşünərkən beyni yanırırdı . Beləliklə, gecənin çox hissəsində mağara yoldaşlarından öyrəndi.

Sübh azanından bir saat əvvəl yarasalar muncuq kimi qara gözlərini yumub tərs xəyallar aləminə təslim olmuşdular və Lazar axşam dərslərindən ayrıldı. Yorğun, ac, soyuq və qanadları ağrıyan Lazar yenidən paltarını geyinib mağara döşəməsinə endi. Odu yandırdı və ərzaq kisəsindən yemək yığdı. Nəhayət, təzə alovların qarşısında bir daşın üstündə oturdu, yanında su kisəsi var idi və acgözlüklə yastı çörək və duzlu ət parçaları ilə yeyirdi. Kölgələrdəki bir dəyişiklik onun diqqətini çəkdi.

Sarı gözlər parıldayırdı!

“Fısılda!” Lazarus yeməyini tüpürdü, daşdan yıxıldı və geri sıçradı, mağaranın girişində isə sanki qaranlıqda parıldayan, bağlı olmayan bir cüt göz üzürdü. Mağaranın döşəməsinin yaxınlığında dalğalanan əkiz aylar kimi, kürələr əks etdirən alov işığı ilə Lazarın içini yandırır.

“Ora kim gedir?” Lazarus qulaqlarını geri çəkib bəbəklərini böyüdərək sualı cavablandırdı. Gözləri heç vaxt qırpmadı. Lazarus havanı iylədi və qulaqlarını qaldıraraq havadan gələn zəif qoxunu və nizamsız nəfəs aldığıni gördü.

Sonra qara bir qaban xoruldadı və dəhlizin kölgələrindən çıxdı. Lazarus rahat bir ah çəkərək pıçıldadı. Ayağa qalxıb xalatının tozunu sildi və gülümsədi. “Niyə, “Sən donuzsan! Sənin kimilərini kitablarda görmüşəm!” Qorxmuş qaban mağaranın girişinə tərəf döndü, amma dayandı və Lazarusa baxdı.

“Ay, getmə ! Yəni sənə heç bir zərər vermə. İndi oturacağam.” Lazarus daşın üstünə əyildi və səssizcə oturdu. Qaban Lazarusa tərəf döndü və bir neçə kiçik addım atdı, havanın qoxusunu hiss edərək dayandı.

“Acsan, elə deyilmi?” Lazar soruşdu. Ayağının yanından bir ət parçası qaldırdı və onu yaxşı işıqda təqdim etdi. “Gəl. Ye.” Qaban uzaq durdu.

“Al.” Lazar əti heyvandan cəmi bir neçə fut aralıya atdı. Ət əsəbi baxışlarla Lazarla yemək qırıntılarının arasında qaldı; nəhayət, irəli addımladı, əti iylədi və yedi. Sonra sanki daha çox şey gözləyirmiş kimi Lazara baxdı.

“Sən də çörəyi sevirsen? Mənə xoş gəlmir — çox qurudur.” Lazarus böyük bir parça yastı çörək atdı. Qaban onu götürüb mağaradan çıxdı.

“Gözlə! Getmə!” Lazarus onu təqib etdi. Mağaranın xarici hissəsində, qayalı silsilənin üstündən dırmaşan qabanı gördü. Təpənin üstündə qırmızı buludlar səmada uzanırdı - erkən gün doğuşunda. Lazar qəfildən qaranlığa çəkildi. Yalnız bundan sonra nə qədər yorğun olduğunu anladı. Mağaraya tərəf qaçdı.

Növbəti həftə ərzində Lazar dərslərinə davam etdi, qanadlarında özünü yerdən qaldırmaq üçün kifayət qədər güc topladı; lakin qanadları hələ də çəkisini daşımaq üçün çox zəif olduğundan, Lazar mağara döşəməsinin daşlarının zirvələri arasında yalnız qısa aşağı səviyyəli uçuşlar edə bildi.

Zaman keçdikcə Lazarus yarasalarla eyni cədvələ düşdü, gündüzlər yatdı ki, ən aktiv olduqları zaman onları araşdırmağa bilsin. Gecələr təkrarlanan şaxtalarla soyuyur və odun yığını azaldıqda, o, Dağ Ağzının arxasından odun yığmaq üçün mağaradan çıxdı. Ocaqlarından tüstü qalxmağa davam etdikcə, getdikcə daha çox yarasaya mağaradan başqa yerlərdə sakit yuvalar axtarmağa getdi. Onların təxminən dördüdə biri yoxa çıxdıqdan sonra Lazarus əvvəllər ördükləri tavanda boş yerləri görməyə başladı. Lakin bu günlərdə Lazarusun diqqəti yalnız yarasalara yönəlmədi, çünki dərslərindən sonra və məhz gün doğanda qaban artıq Dağ Ağzına şam yeməyinə qoşulmaq üçün tez-tez gəlirdi. Və onlar nahar etdilər.

Siciliya - Messina limanı

Gözəl geyinmiş Siciliyalı oğlan sahil xəttinin yaxınlığında dayanmışdı və bir dəstə qağayı onun üstünə qırılmış çörək parçaları üçün axışırdı. Uzun qara saçları və parlaq paltarları aramsız bir mehlə əsirdi. O, mannanın son tikəsini göyə tutmuşdu, gözləri qaşqabaqlı üzünə yumulmuşdu. Bir dəniz qağayısı onu barmaqlarının arasından çıxardı və o, qolunu aşağı çəkərək güldü. Oğlan gözlərini parlaq günəşdən qorudu, barmaqlarını qaşının üstündən keçirərək cənub-qərb okean üfünə baxdı. İki ləkə, sonra üçüncüsü peyda oldu.

“Ana! Gəmilər,” oğlan çiyininin üstündən dənizə işarə edərək qışqırdı, “Dörd!”
Beş gəmi! Daha çox!

“Santa Godeberta” ağır ticarət gəmilərindən ibarət armadasını Messina limanına apardı. Alçaq arxa və yüksək burnu ilə o, dağılmış şəhərin xeyli və bahalı qalıqları ilə dolu dalğalanan dənizdə bir yol açdı. Xəyal gəmisini kimi, tərki edilmiş göyertəsi davamlı dəniz spreyindən parıldayırdı; hələ də, onun gedişatını idarə edən görünən heyət olmadan. Nə yelkən açsa, nə də okean dalğalarında əsnəyir, nə də əyilirdi. Suda nə qədər dərin otursa da, hətta çoxlu tonlarla ağır yükü ilə belə, yalnız bir ovuc birə və bir səbət siçovul onun daşdığı yükün ciddiliyini həqiqətən nümayiş etdirəcəkdi. Bir kisə düyüdən ağır olmayan bu həşəratların və gəmiricilərin əhəmiyyətsiz yükü milyonlarla insanın belini sındırmağa, hər bir Avropa krallığının sütunlarını və bayraq daşlarını əzməyə və bütün qitənin səthini düzləşdirməyə qadir olacaqdı.

Piyada və yoldan keçənlərdən ibarət izdiham öz dövrünün nadir bir tamaşasına şahid olmaq üçün limanda toplaşdı: ən geniş və ən təhlükəli okeanlarda belə üzməyə qadir olan nəhəng gəmilər donanması. Yüzlərlə həvəskar oğlan və çirkli kəndli limanda düzölmüşdü. Liman, kəndir dirəklərinə ən yaxın seyrək dok sahəsinə daha çox iddia irəli sürməyə çalışırdı. Onlar yük boşaltmaq üçün maddəli işçi vəzifəsi uğrunda mübarizə aparırdılar. Belə ağır donanma ilə, boşaltmaq üçün seçilənlərdən bir neçə günlük səxavətli maaş alacaqlarına əmin idilər. İş qaydasında idi. Güləşçi oğlanlar toz-torpaq qaldırarkən kişilər mızıldanırdı və bir-birini itələyirdilər. İzdiham küçələrə axışarkən insanlar limana doluşurdular. Qaynar şəhər yaxınlaşan armadanı izləmək üçün dayandı.

Ətrafdakıların hamısına getdikcə daha aydın görünən doklar belə bir nəhəng donanmanı təhlükəsiz şəkildə təmin edə bilmirdi. Buna baxmayaraq, donanma irəliləyərək getdikcə artan varlığı ilə üfükü bağladı.

Güclü bir Liman Kapitanı və iki liman ustası, tıxaclı doka baxan yüksək hündürlükdə taxtadan tikilmiş bir meydançanın üstündə dayanmışdılar. Əsəbi kapitan yaxınlaşan gəmilərə qırmızı bayraq yellədi və onlara dayanmağı və möhkəm dayanmağı işarə etdi. “Düz deyirsiniz, cənab. Onlar bizim gəmilərimiz deyil - bəlkə də portuqaliyalılar”, - liman ustalarından biri dənizə baxaraq dedi.

Digər qapıçı kapitanın tükü çiyininin arxasına toxundu: “Gəldilər, cənab.”

Kişi bayrağını endirib çiyininin üstündən aşağı baxanda silahlı əsgərlərin cərgələrinin izdihama soxulduğunu gördü. Ümumilikdə, dəbilqələrinin parlaq günəş işığı və uzunsov formalarının irəli hərəkəti, limana doğru ilan kimi irəliləyən baş dənizini parçalayan parıldayan od qurduna bənzəyə bilərdi. Başını tərپətdi və diqqətini yenidən sarsılmaz donanmaya yönəltdi, bayrağını çarəsizcə dalğalandırmaq üçün cəhd etdi - lakin Santa Godeberta Messinanın limanının xarici perimetrini pozduğu üçün bu, nəticə vermədi.

Kapitanın narahatlıqları, eyni zamanda, liman işçiləri üçün də aydın idi

sanki güclü və sərt üzən kimi onların üzərinə gələn donanmaya heyranlıqla baxırdılar. kimi daha böyük gəmilərin təhlükəsiz şəkildə lövbər salması üçün həm adət, həm də qayda var idi. Bunların yelkənləri meydançalarına qədər möhkəm olmalı və limandan keçərkən avarları çəkilib istifadə edilməli idi. Lakin, Santa Godeberta yelkəninin yalnız yarısı həyətə bərkidilmiş vəziyyətdə qalmışdı - qalan hissəsi açılmamış və küləyi tutmuşdu. Əsas takelajının dolaşığı ipləri dirəyinin və həyətinin ətrafında sallanırdı. Yalnız üç avarının zəif yellənməsi ilə sürətini boğmaq üçün az iş gördülər.

“Onlar bizimlə möhkəm dayanırlar, kapitan”, - deyə liman ustalarından biri qışqırdı. “ Onların arxasında uzun bir dəniz var !” O, Santa Godebertanın arxasından gələn, tam yelkənli və avarsız gəmiyə işarə etdi . “Və növbəti - o, taxtadan yuvarlanan çəllək kimidir - yelkəni açıqdır! Ona bax, kapitan, o, geniş lülə ilə uçur. Açıq! Zəngi mən edimmi?

Kapitan əli ilə ağızını tutdu, bayrağını yelləyərək yaxınlaşan donanmaya tərəf qışqırdı . Donanma körfəzdə dolmağa başladı. “Avast! Həyətdəki avadanlıqları toplayın! Gəminin gövdəsini arxaya çevirin! Çevirin...”

Gəmilərdən biri kiçik bir balıqçı gəmisini əzdi və qalıqlarının bir hissəsini öz torundan tutaraq sürüdü. Tor tor isə gəminin burnunda dolaşaraq qaldı. Kapitan bayrağını endirdi və liman ustalarına çağırışa davam etmələrini əmr etdi.

Onlar onun əmrinə sıçradılar. Onlardan biri geri döndü, asılmış metal çəkic götürdü və böyük boruşəkili zəngi çaldı. Digər kişi qulaqbatıran limanların üzərindən qışqırdı, əllərini yelləyərək izdihama körpüləri təmizləməyi əmr etdi. İzdiham limanın kənarından qaçmaq üçün tələsik özünü tapdaladıqca çaxnaşma başladı . Qışqıran əsgərlər sədd yaratmaq üçün çarəsiz bir cəhdlə ətrafa yayıldılar .

Messinanın kütləsinin çoxsaylı gözləri ağ dalğaların arasından keçərkən, nəhəng burnunun altından okeanın davamlı sıçraması ilə Santa Godebertaya zillənmişdi - o, özünü sahilə çıxarmaq niyyətində olan dəhşətli dəniz canavarı kimi idi. Liman kapitanı və iki nəfəri, həddindən artıq yüklənmiş gəminin əzici çəkisi altında körpü taxtaları və dirəkləri partladığı zaman müşahidə qülləsindən tullandılar. Bütün liman zərbənin gücündən sarsıldı. Gəmi quruya çırpılaraq əsgərlərin üzərinə çırpılaraq onları sahil xəttinə sıxışdırarkən dağılmış qüllə izdihamın üstünə çökdü. Santa Godeberta əsgərlərin üstünə çıxan kimi,

İkinci gəmi limana doğru sürətlə irəlilədi, gəminin arxa tərəfindən dar bir şəkildə keçdi və arxa hissəsinin sağ küncünü yoxladı, sonra kəskin şəkildə döndü, göyertə tərəfini limana çırpdı və taxta dokun geniş bir hissəsini parçaladı. Dəniz limanı yenidən səs-küy saldı, qəzaya uğramış izdihamın qışqırıqları və gurultuları ilə guruldadı. Daha on ağır gəmi

Gəmilər limana girdi, sanki körfəzi udmuş kimi görünən nəhəng taxta, ip və yelkənli bir divar meydana gətirdilər ; dirəklərində, silahlarında və ya göyertələrində heyət əlaməti olmadığı üçün Messina dəniz limanı xəyal gəmilərinin işğalçı armadası tərəfindən mühasirəyə alındı .

Əgər ilahi müdaxilə olmasaydı, liman körfəzinin böyük bir hissəsi dağılmış, sahil xəttinə yığılmış parçalar kimi sıxılmış halda iki gəminin gövdəsi toxunulmaz qaldı. Onların arxasında daha on gəmi körfəzə girdi və nəticədə yavaş-yavaş sakitləşdi. Dəvət olunmamış gəmilərin əksəriyyətinin qarşısında insanlar açıq şəkildə qəzəbli həşəratlar kimi qaçdılar; liman xaos içində idi. "Santa Godeberta"nın burnu sahilə çıxmadığı üçün Liman kapitanı və mühafizəçiləri onun ön göyertəsinə dırmaşdılar.

Köynəksiz, tərləyən, xəstə bir kişi tribunadan büdrəyərək çıxdı. Yaxınlıqdakı divara söykəndi və göyertəyə sürüldü. Sərxoş kimi başını yelləyərək əyildi. Dənizçi. Gözlərinin içi, barmaqlarının ucları kimi, qaralmış və göyermiş görünürdü . Liman mühafizəçiləri onun ətrafında toplaşarkən, digərləri gəminin anbarına axışırdı .

Liman kapitanı başının üstündən işarə etdi. "Yelkənini açın! Bu gəmi qalır!" Bir neçə liman ustası takelajın üstünə çıxdı. O, tərləmiş adama yaxınlaşıb qışqırdı: " Bu gəminin kapitanı haradadır?" O, gəminin anbar girişinə tərəf döndü və qışqırdı: " Bütün heyət üzvlərinin göyertədə olmasını istəyirəm! Onları gətirin!" O, çirkli adama tərəf döndü. "Bu donanmaya kim komandanlıq edir?"

Kişi qızdırmadan dəli kimi bir tərzdə cavab verdi: "Kapitan yox, donanma yox, yalnız okean. Okean ölümləri iddia edir - hamısı ölüdür".

Liman ustası kapitanın qulağına pıçıldadı : "Şübhəsiz ki, sərxoşdur".

Liman kapitanı sorğu-sualına davam etdi. "Bu gəminin adı nədir? Bu donanma Genuyaya gedir, elə deyilmi?" O, yük yığınlarına nəzər saldı. Digər gəmilərin göyertələrinə baxdı . "Gəmiləriniz tutumundan artıq yüklənib. Onları necə suda saxladığınızı yalnız Allah bilir. Bütün bu yükü haradan əldə etmişiniz?"

Kişi cavab verməyi bacardı: "Gəmi — Santa Godeberta — Kaffadan Genuyaya gedir".

Kapitan iki nəfərinə əmr etdi: "Onu ayağa qaldırın. Bir az nəfəs alın". Yanında dayanan başqasına dedi: " Bir vedrə su çəkin. Ayılın". Kapitan başını yellədi və mızıldandı: "Kaffa - bu yüklə?" O , göyertənin demək olar ki, hər hissəsini örtən bağlı yüklərə baxdı və çəlləklərin arasından qaçan qara bir siçovul gördü. O

qollarını çarpazladı. "Min ildən sonra yox."

"Kapitan!" Gəminin anbarından bir səs gəldi . "Burada cəmi beş nəfər var və anbar olduqca doludur." Liman kapitanı anbara baxdı.

Kişi içəri girib alından təri siləndə o, davam etdi: “Kapitan, bu adamlar xəstədirlər — hətta xəstədirlər. Biz onları daşımali olacağıq”.

İki mühafizəçi çirkli dənizçinin qollarının altına əl atıb onu ayağa qaldırdı.

“Ah!” Kişi qışqırdı və yıxıldı. Qorxmuş mühafizəçilər onu göyertəyə endirdilər və huşsuz kişi qollarını başının üstünə qoyub uzandı, qoltuqlarından çıxan çürümüş alma kimi qara şişmiş bir cüt kütləni ortaya çıxardı . Partlayan şişkinliklər göyertənin üzərində irin və qara qan qarışığı kimi sızdı . Mühafizəçilər qollarını şalvarlarına sürtdülər. İçindən pis bir qoxu qaynadı.

Yatan dənizçi. Kapitan burnunu və ağzını tutub geri çəkildi. “Allahın adı ilə!”

Sonra dönüb qışqırdı: “Gəmidən çıxın! Heç nəyə toxunmayın! Gəmidə vəba var!” Liman ustaları takelajdan aşağı qaçarkən, bəziləri başı ilə suya tullanarkən mühafizəçilər gəminin burnuna tərəf uçdular .

Qısa müddət ərzində on iki gəminin hamısı limana yerləşdirildi və gəmilərə minməyə və ya çıxmağa cəhd edən hər kəsi, hətta ölümcül güclə belə, dayandırmaq əmri verilmiş yüzlərlə silahlı əsgər tərəfindən qorunurdu. Və cəmi bir gün ərzində çirkələnmiş gəmilər haqqında şayiələr Messinaya yayıldı.

İkinci gün donanma heyəti həkimlərdən gəmiyə minib xəstələrə qulluq etmələrini istədi . Şəhər rəsmiləri yalnız həkimin gəmiyə mindikdən sonra qalması şərti ilə razılaşdılar. Şəhər həkimlərindən heç biri razılaşmadı. Liman rəsmiləri kəndirlərlə vedrələrlə yemək və su göndərdilər. Boşaldıldıqdan sonra vedrələr gəmilərdə qaldı . Beləliklə, gəmiləri karantinə almaq üçün bütün tədbirlər görüldü.

Üçüncü gün ölüm qoxusu körpünün üzərinə yayıldı; dəniz küləyi ilə quruya doğru yayıldı. Həkimlərin xəbərdarlıqları ilə mühafizəçilərə küləyin gəmilərə yoluxma səbəbi ola biləcəyindən qorxaraq geri çəkilmək əmri verildi . Mühafizəçilər gəmilərdən daha uzaqlaşdıqca, limana sakitcə qaranlıq çökdü və susuzluqdan qovulmuş siçovullar cəsarət toplayıb gəminin limanalarından , iplərindən aşağı sürünərək limana çıxdılar və sonra qaçaraq limanda siçovul qohumlarına qoşuldular.

Altıncı gün bir çox mühafizəçi xəstələndi. Limana qəzəbli bir izdiham toplaşdı və şəhər rəsmilərinin cəriməsi qalmadı, yalnız on iki gəmini, yüklərini və hamısını limandan çıxarmaq əmri verdilər ki, yandırılmasınlar. Sürətli qazanc və digər Avropa limanlarına sərbəst keçidi görən Genuya, Marsel, Korsika və Sardiniyadan olan dənizçilər donanmanın qiymətli yükünün paylarını gəmiləri limandan çıxarıb müxtəlif sahil şəhərlərinə aparmaq üçün bölməyə razı oldular.

Yeddinci gün liman gəmiləri dənizə atdı. Dərhal Qara

Ölüm Donanması dağıldı və gəmilərinin əksəriyyəti Genuyadan başqa limanlara yola düşdü . Bir vaxtlar tıxanmış göyərtələri boş idi - sərnəşinlər və heyət uzun müddətdir ki, vəbaya yoluxmuş gəmilərin hər birini bir-bir dənizə atmışdılar, ta ki səyahətdən sağ çıxan olmadı.

Səthi görünməyən Messina, limanı Genuya gəmilərindən təmizlənsə də, Gatestone vəbası onun körpülərinin altındakı kölgələrdə gizləndiyindən artıq məhkum edilmişdi. Yoluxmuş körpü siçovullarının belində eyni dərəcədə yoluxmuş birələr var idi və onlar xəstəliklə hamilə idilər. Onların mədələri cəhənnəmin sonsuz kiçik bətnləri idi - tam əməklə - şeytani qarışıqlarını verməyə hazır idilər . Və şeytanın şər əmələ gəldi. Bir neçə həftə ərzində Lazarın pis anası bütün Messina əhalisini ölümlə yetişmiş və kök olan zərərli qara almaların məhsuldar bir bağına çevirdi. onun yolması.

Beləliklə, Böyük Vəba körpülərdən qalxaraq quruya yayıldı və ardınca yalnız bir şəhərin xarabalıqları qaldı. Avropanın son saatı yaxınlaşdıqca vəba genişmiqyaslı meşə yanğınına çevrildi .

Dağ Ağzı

Lazarusun Dağ Ağzına ilk dəfə gəlməsindən üç həftədən çox vaxt keçmişdi. Bu müddət ərzində onun bədəni əzələli şəkildə sərtləşdi və o vaxtdan bəri qollarında və ayaqlarında itirdiyi çəki yalnız indi daha ağır əzələli qanadlarına ötürüldü. Döşəmə daşları arasında qısa uçuşlar daha yüksək hündürlüklərdə daha uzun uçuşlara çevrilmişdi. Artıq divara dırmaşmaqla damın yaxınlığındakı daş çıxıntıya qalxmırdı; əvəzinə birbaşa ora uçurdu. Odun Dağ Ağzının arxa tərəfində gəzməklə deyil, təpəsindən uçmaqla və geri qayıtmaqla yığır. Yenə də, bu yeni bacarıqları ilə belə, İtaliya monastırına səyahət etmək üçün heç bir vəziyyətdə deyildi. Hətta odun yığmaq kimi hər hansı bir səy tələb edən qısa uçuşlar belə onun nəfəsini kəsirdi. Və o bilirdi ki, Leon körfəzindən Korsika adasına və ya adadan İtaliya materikinə keçmək üçün ən azı yarım gecə havada qala biləcəyini sübut etməli idi.

Şimaldan acı bir soyuq əsirdi. Daş vadisi, əvvəlki gecənin qarlı yağışından qalan nazik buz təbəqəsi ilə örtülmüşdü. Mağaranın içərisində Lazar uzanmışdı.

Sönən ocağın yanında büzüşərək yatmış, soyuq havada duman əmələ gətirərək aramsız nəfəslərini buraxmışdı. Yuxarıda tavanın yarısı boş qalmışdı, yarasalar isə daha yüksək arxa damına qısılmışdılar

mağara

Lazarus inildədi və özünü daha möhkəm bir topa çevirdi. Hələ də yuxuda ikən qulaqları titrəyirdi və mağaranın divarlarında əks-səda verən təzə bir səs axtarırdılar. Gözlərini açdı; böyük göz bəbəkləri mavi rəngdə qara nöqtələrə çevrilmişdi.

“Donuz?” deyə qışqırdı, oturmuş vəziyyətdə uzandı. Dişləri ilə əsnədi və Üzünü ovuşdurdu. “Bu sənsən?” Kimsə cavab olaraq xırıltı ilə cavab verdi. “İndi yox, donuz. Yorğunam.” Lazar qaranlıqda axtardı və qabanın ərzaq kisəsini axtardığını gördü. “Donuz! Yox!” Lazar ayağa sıçradı və qabana tərəf qaçdı. “Rədd ol oradan!” Heyvan dişlərində kök balqabaqla başını kisədən qaldırdı. Qışqıraraq tikəni götürüb mağaradan qaçdı.

“Qoyma ,” Lazarus kisənin içindəkiləri axtararaq pıçıldadı . Qan qabını çıxarıb yoxladı. Yan tərəfindəki nazik bir sınıqdan başqa, qab möhürlənmiş və qırılmamış qaldı. Rahatlayan başqa bir fikir onu yordu və kisəni çevirib gördü ki, qaban ondan bütün yemək qırıntılarını oğurlayıb.

“Donuz!” deyə qışqırdı. Lazar kisədən kiçik bir dəri çanta çıxardı və içinə qabı və yanında saxlamaq üçün kifayət qədər vacib hesab etdiyi digər əşyaları qoydu. Sonra o, sönməkdə olan ocağa tərəf qaçdı. “Niyə?” Çantayı yanına qoydu və ocağa təzə odun əlavə etdi. “Yeməyimi sənənlə bölüşdüm!” O, yanan közlərin üzərinə daha çox odun atdı və mağaranın girişinə tərəf qışqırdı - səsi çuxurdan duman içindən zəng kimi “Oğurluq etmə!” Bir neçə yarasa mağaranın ətrafında fırlanaraq qaçdı , tüstülənən odunlar alovlandı. Lazar odun içindən baxdı.

Dağ Ağzını təzə qar yağışı bürüyərək daha bir həftə keçdi. Bu müddət ərzində Lazar qanadlarının arxasını elə kəsdi ki, qanadları çöldə sallandı. O da maskasını taxmağa başladı. Dağ Ağzının zirvəsində donmadan uzun müddət dövrə vurmaq üçün bu dəyişikliklər lazım idi. Və bu dəyişikliklərlə o, təxminən üç saat havada qala bildi. Lakin hətta üç saat belə dənizləri keçmək üçün kifayət deyildi. Qış sürətlə yaxınlaşdığı və yeməksiz qaldığı üçün Lazar nəhayət aclıqdan, yorğunluqdan və şiddətli soyuqdan huşunu itirdi. Bu dözülməz şəraitin kulminasiya nöqtəsi onu yenidən mağaraya - vədini yenidən nəzərdən keçirməyə məcbur etdi.

Səhər tezdən, ulduzlar dənizi ilə birlikdə qırmızı səmada boğularaq ölmək üzrə idi. Mağarada, letargiya içində olan Lazarus bir daha ocağı yandırdı və başını yerə qoydu. Demək olar ki, boşalmış tavandan baxdı - yarasaların yalnız dördüdə biri qaldı. Və orada uzanıb Abbeyə qayıdıb-qayıtmayacağını düşünürdü; gecəyə girib mətbəx ləvazimatları ilə doldurulmuş mağaraya qayıdırdı.

Havada tanış bir qoxu qaldığı üçün onu iylədi. Mədəsində düyünlər əmələ gəldi. Lazarus döşəmənin üstündə dırmaşdı, nəhəng bir qaya qaldırdı, qanadlarını açdı və havaya qalxdı. Gözlərini dəhlizin girişinə dikərək mağaranın içində dövrə vurdu. Lazardan xəbərsiz qaban içəri girdi, sakitcə Lazarın boş ərzaq torbasına doğru irəlilədi. Sonra heyvan başını dəliyin içinə soxdu. Lazar daşı götürüb onun başına vurdu. Qaban cingildədi və yarasalar tavandan püskürdü.

Qaban mağaradan səndələdi. Acılıqdan yorğun olan o, daşı qaldırıb onun ardınca düşdü. Birlikdə mağaradan çıxıb daş vadisindən keçdilər. Hər ikisi silsilənin zirvəsindən keçərək şərq yamacından aşağı dırmaşarkən Lazarus cingildəyən donuzla möhkəm yapışdı. Yolunu itirən qaban dayandı və dişlərini döyərək ona tərəf döndü. Elə o anda Lazarın daşı öz izini tapdı - qaban artıq yox idi.

Nəfəssiz və yorğun olan Lazarus donuzu arxa dırnaqlarından tutub mağaraya tərəf sürüdü. Yalnız zirvəyə yaxınlaşanda vəziyyətinin fərqi vardı. Üzünü qaldıraraq yanacaq qırmızı şəfəqə baxdı və indi günəş doğanda mağaranın kənarında dayandığını tam olaraq anladı. Tələşlə qabanı zirvənin üstündən və kölgəli tərəfindən aşağı çəkdi. Lazarus donuzu quru çay yatağından sürüdü, qarın arasından mağaraya doğru çıxır açdı. Qar donuzun üzünə yığıldı və hələ də isti olan heyvanın tüklərinə qarışdı. Anlar arı dəstəsi kimi onun yanından keçdi. Günəş daha da irəliləyirdi, ulduzlar indi onun alovunda boğulurdu. Günəş yanığı qaşınması onun açıq dərisinə yayıldı, lakin Lazar ağrıya məhəl qoymadan ayaq-ayaq, metr-metr irəliləməyə davam etdi.

Nəhayət, o, mağaranın ağzına çatdı və qabanı kölgəli dərinliklərinə sürüklədi. Günəşin ilk şüaları üfüqdən yayıldı. Lazar çəşqinliqlə mübarizə apardı yaş və ağır heyvanı dartıb qaranlığın dərinliyinə doğru daha da dərinləşdirirdi. Donuzun arxası Ayağı mağaranın döşəməsindəki qayaya ilişdi; və Lazar onu boşaltdı. O, ayağa qalxdı və daha bir dartmaq üçün özünü hazırladı ki, nazik qırmızı işıq şüası — hörümçək toru qədər geniş olmayan bir sap — uzaq şərq silsiləsinin üstündəki uzaq bir yarıqdan keçdi. Qırmızı işıq xətti daş vadisindən şüalanaraq, ağzına girdi. Mağaradan keçib qabanın yaş arxa dırnağına dəydi. Daha sonra şüa istiqamətini dəyişdi, qabanın ayağından yuxarı qalxdı və nəhayət, Lazarın gözünə dəydi.

Oğlan qabanı buraxdı və özünü tamamilə kölgələrə atdı. Qıvrıldı və

mağaranın döşəməsində sanki qəzəbli arılar buludundan qaçmağa çalışmış kimi gəzişdi. "Ah Allahım! Ah! Ah!"

Bədəninin hər yerindən kükürlü tüstü və boz kül qaynayırdı, tozlu sarı brume mağaranın döşəməsinə ağır-ağır tökülürdü. Kor-koranə və qollarını yelləyərək ayağa qalxdı və mağaranın daha dərininə doğru büdrədi, eynilə çaşqın donuzların oradan çıxdığı kimi. Lazar dəhlizdən keçib mağaranın ən qaranlıq dərinliklərinə doğru qaçarkən arxasında sarımtıl bir kül sürünürdü.

"ALLAH! FIS!" O, yığılıb müvəqqəti ərzaq kisəsinin üstünə yuvarlandı.

"ÇIXIŞ!" Qorxmuş yarasalar tavandan püskürüb onun üstündə dövrə vurdular. İndi mağaranın döşəməsində yuvarlanıb çaynaqlayır, torbanı onun üstünə çəkir, hər şeyi tuturdu - toplaya, tərpadə və ya edə biləcəyi heç bir şey, edilənləri geri qaytara bilməzdi. Günəşdən yanmış Qrotesk üçün heç bir pul kisəsi, dua və ya vəd hadisələrin açılan və sarsılmaz gedişatını geri çevirə bilməzdi. Tüstülənən forma ərzaq torbasını onun üstünə çəkdi, sonra dik oturdu, bir qoluna söykəndi. Onun ulayan üzü tavana qalxdı, daim sərtləşən və kövrək üzündən titrəyərək, sonuncu dəfə ölən bir inilti çıxardı: "ATA!" Rəngi soldu, qranit kimi boz, sərtləşmiş bir səth buraxdı. İçəridə

dağılan brum, ölü Lazarın ətraflı heykəli qaldı - hətta sümükləri də daşa çevrildi.

Heykəl əyildi və yıxıldı, daşlaşmış bir qolu göyə doğru uzandı, barmaqları sanki çağırırdığı Ataya uzanmış kimi açıldı. Və son qalıqlar

Toz və sarımtıl qum çökdükdən sonra mağara, bəzən yerindən tərپənmiş yarasanın çırpınması, canlı tonqalın yalayan alovları və tozlu və küllü bir cəngavər xalatinin içinə sərilmiş qranit daşı istisna olmaqla, əsasən ləkəsiz və kriptografik vəziyyətinə qayıtdı.

[10-cu fəslin sonu]

Bu ədəbi əsər yaradıldı

yalnız həsr olunmuş şəkildə

Edqar Allan Po (1809—1849)

— Qoy onun mirası hamımızın içində yaşasın —

~[GothicNovel.Org](https://www.gothicnovel.org)~